

aan Provincie Gelderland
Afd. vergunningverlening Wnb
Postbus 9090
6811 CG Arnhem

betreft Verzoek verlengen Flora & Fauna ontheffing 519001686855859
referentie Gjf/PM/6610379806
datum 10 juni 2021

Geachte heer mevrouw,

Namens Jachtschietcentrum Berkenhorst, Stakenbergweg 60 (8075 RA) te Elspeet ontvangt u hierbij een verzoek voor het verlengen van de in het kader van de Flora en Faunawet verleende ontheffing.

Ten tijde van de aanvraag van de ontheffing was de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland verantwoordelijk voor de uitvoering van de Flora en Faunawet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden en is de Flora- en Faunawet hierin opgegaan. Op grond van artikel 1.3 van de Wnb is het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland om een besluit te nemen op het voorliggende verzoek.

Op 16 september 2016 is door de Rijksdienst voor ondernemend Nederland een ontheffing verleend op grond van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en Faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm.

De werkzaamheden waarvoor de ontheffing is aangevraagd hebben betrekking op:

- het aanleggen van een ondergrondse schietbaan;
- het realiseren van een (overdekte) schietbioscoop;
- het (ver)plaatsen van overdekte en ten behoeve van geluid geïsoleerde schuttersplaatsen;
- het terras bij het restaurant;
- het uitbreiden van de munitieopslag;
- het aanpassen van de bovengrondse kleiduiven schietbaan
- het realiseren van een aarden wal aan het einde van de banen met een hoogte van zes meter;

Jufferenwal 30
Postbus 432
8000 AK Zwolle

t 088 236 82 36
e info@rombou.nl
i www.rombou.nl

- het realiseren van absorberende geluidsschermen aan de oostzijde van elk van de drie schietbanen met een hoogte van vijf meter en een scherm aan de westzijde van vijf meter.

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'uitbreiding en wijziging 'De Berkenhorst'', gelegen in de gemeente Nunspeet aan de Stakenbergweg 60, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van de bij de aanvraag gevoegde rapport.

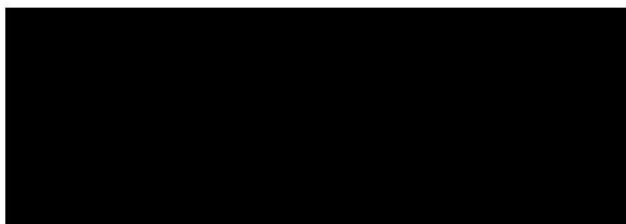
De ontheffing 5190016855859 voor het tijdvak van: 16 september 2016 tot en met 30 juni 2021 (zie bijlage).

De vereniging wil de voorgenomen wijzigingen graag realiseren. Door omstandigheden zoals achtereenvolgende vergunningsprocedures en de coronacrisis is het de vereniging niet gelukt om de aangevraagde situatie uit te voeren. De vereniging wil de gewenste situatie komende jaren alsnog realiseren.

Namens het Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst verzoek ik u het verlengen van de bovengenoemde ontheffing met 3 jaar, zoals die is verleend op 16 september 2016 grond van de Flora en Faunawet.

Mocht u naar aanleiding van het bovenstaande nog nadere informatie wensen dan kunt u daarvoor met mij contact opnemen.

Hoogachtend,

Strategisch adviseur bedrijfslocatie

Bijlage:

- Toegekende ontheffing ruimtelijke ingrepen 5190016855859

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst
[REDACTED]
Stakenbergweg 60
8075 RA ELSPEET

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016855859

Kenmerk
FF/75C/2016/0090.toek.zh

Bijlagen
3

Datum 16 september 2016
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte [REDACTED]

Naar aanleiding van uw verzoek van 16 februari 2016 en de aanvulling hierop van 19 mei 2016, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190016855859, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Ik verleen u ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Uitbreiding en wijziging 'De Berkenhorst'', gelegen in de gemeente Nunspeet. Het project betreft de uitbreiding en wijziging van de bestaande schietbaan 'Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst (hierna: Berkenhorst)' te Elspeet. De werkzaamheden bestaan uit:

- het aanleggen van een nieuwe ondergrondse baan;
- het realiseren van een (overdekte) schietbioscoop;
- het (ver)plaatsen van kleiduiwenwerpmachines;
- het bouwen van overdekte en ten behoeve van geluid geïsoleerde schuttersplaatsen;
- het terras bij het restaurant (enkel voor bezoekers van de schietbanen);
- het uitbreiden van de munitieopslag;
- het aanpassen van de bovengrondse kleiduiwenschietbaan;
- het realiseren van een aarden wal aan het einde van de banen met een hoogte van zes meter;
- het realiseren van absorberende geluidsschermen aan de oostzijde van elk van de drie schietbanen met een hoogte van vijf meter en een scherm aan de westzijde van vijf meter.

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van het edelhert (*Cervus elaphus*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

Het edelhert is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. De hazelworm is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Verbodsbepalingen

Op grond van de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Afwijzing artikel 9 van de Flora- en faunawet

U heeft ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van de hazelworm betreft. U heeft hiervoor echter geen ontheffing nodig, omdat het niet de bedoeling is deze soorten definitief aan de natuur te onttrekken en onder u te houden, maar te verplaatsen binnen hun natuurlijke leefomgeving. De zorgplicht uit artikel 2 van de Flora- en faunawet is wel van toepassing. Er worden door u maatregelen voorgesteld om de zorgplicht na te leven. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van het edelhert

De verbodsbepalingen worden enkel overtreden als de door dit artikel beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen gaat dan door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen kunnen hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde diersoorten bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Het edelhert is in het plangebied aangetroffen. Het gehele bosgebied is circa 170 hectare groot en staat lokaal bekend als "De Schotkamp". Het bosgebied vormt leefgebied voor de edelhert. Het edelhert foerageert in het gebied (rond) de Berkenhorst en heeft er looproutes, waar incidenteel in de ochtend- en avondschemering gebruik van wordt gemaakt. In de bronsttijd wordt ook overdag gebruik gemaakt van het gebied (rond) de Berkenhorst. Het plangebied wordt overdag niet gebruikt als plaats om te rusten en te herkauwen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

? september 2016

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190016855859

Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Zonder het nemen van mitigerende maatregelen worden door de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van het edelhert beschadigd, vernield en verstoord.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 september 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016855859

Om de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van het edelhert te waarborgen, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Actualiserend onderzoek Flora- en faunawet Berkenhorst' van oktober 2012. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Aanvullend dient u rekening te houden met de seizoensactiviteiten van het edelhert en met de periode voor het uitvoeren van werkzaamheden met veel geluid of het bovengronds schieten. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen onder 'Zorgplicht'.

Het edelhert is voor zijn voortbestaan niet afhankelijk van het gebied rond de Berkenhorst. Er zijn voldoende alternatieven voorhanden waar het edelhert naar kan uitwijken. In het uitbreidingsgebied zal de verblijfsfunctie verdwijnen (3 hectare), echter in het aangrenzende gebied blijft de ecologische verblijfsfunctie op lange termijn wel behouden. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Conclusie

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in dit besluit genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Dit besluit geldt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven. U dient direct contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als beoordeeld bij dit besluit noodzakelijk zijn. Als u de maatregelen zoals genoemd in dit besluit niet uitvoert, heeft u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in dit besluit, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnóg beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹ ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 september 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016855859

Instandhouding van de hazelworm

De hazelworm is in het plangebied aangetroffen. De Berkenhorst ligt aan de rand van de Veluwe. Het betreft algeheel leefgebied van de hazelworm. Het leefgebied van de hazelworm strekt zich over de hele Veluwe uit. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Actualiserend onderzoek Flora- en faunawet Berkenhorst' van oktober 2012 en zoals genoemd in paragraaf 5.1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Veldinventarisatie naar het voorkomen van de hazelworm rond de Berkenhorst' van mei 2016. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Aanvullend dient u rekening te houden met de periode waarin u de werkzaamheden gaat uitvoeren en dient u gedurende de werkzaamheden rasters te plaatsen. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

Door de aanleg van de aarden wallen rond schietbanen 3, 4 en 5 en de aanleg/uitbreiding van de overdekte schietbanen wordt leefgebied van de hazelworm beschadigd. Het ruimtebeslag van de werkzaamheden is circa 3 hectare. Ter versterking van het leefgebied van de hazelworm worden aan de buitenzijde van de geluidswallen/ -schermen en aarden wallen stobben gelegd, welke dekking bieden aan de hazelworm. De werkzaamheden nemen circa één jaar en maximaal twee jaar in beslag. Tijdens de aanlegfase worden de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm niet ontzien. Het bestaande leefgebied wordt ongeschikt gemaakt waardoor het merendeel van de aanwezige exemplaren van de hazelworm het gebied uit eigen beweging zullen verlaten. Na de realisatie zullen de aarden wallen langs en achter de banen een speciale natuurfunctie krijgen en is het gebied weer toegankelijk voor de hazelworm. Echter, het zal enkele jaren duren voordat het plangebied weer geschikt is als leefgebied voor de hazelworm.

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2012, 615.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen zorgt u vooraf niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de hazelworm. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de hazelworm blijft hierdoor niet behouden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 september 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016855859

De hazelworm komt algemeen voor in (de omgeving van) het plangebied. Doordat het plangebied onderdeel uitmaakt van de Veluwe zijn er voldoende alternatieven in de directe omgeving van het plangebied voorhanden. De aarden wallen langs de banen (waaronder de geluidswallen) worden niet ingeplant. Het is de bedoeling dat deze zo natuurlijk mogelijk begroeid raken met de op de Veluwe voorkomende natuurlijke vegetatie en daarmee aansluiten op de reeds aanwezige begroeiing in de Veluwe. Ter versterking van het leefgebied van de hazelworm zullen aan de buitenzijde van de geluidswallen en aan de achterzijde van de kogelvangers stobben worden gelegd. Hierdoor wordt er direct dekking geboden aan de hazelworm, waardoor het projectgebied direct functioneel wordt na de realisatie van de werkzaamheden. De gunstige staat van instandhouding van de hazelworm komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang: 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Middels de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de inrichting wordt voorzien in een qua techniek hoogwaardige schietinrichting waarbinnen alle gewenste disciplines kunnen worden beoefend. De werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de hazelworm is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de hazelworm.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. De Berkenhorst is sinds decennia op de huidige locatie gevestigd. Er is sprake van een bestaand jachtschietcentrum. Binnen de Berkenhorst zijn alle voorzieningen aanwezig voor het jachtschieten. Het nationaal jachtcentrum "De Berkenhorst" heeft geen andere locatie en noodzakelijke middelen tot haar beschikking om te verhuizen. De huidige locatie is zo gekozen en ingericht dat de overlast van de activiteiten tot een minimum worden beperkt. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de hazelworm zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
7 september 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190016855859

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons:
088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

7 september 2016

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190016855859

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van [REDACTED] op 16 februari 2016, namens het Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst en de aanvulling van 19 mei 2016

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Stakenbergweg 60
Postcode en woonplaats: 8075 RA ELSPEET

Ontheffing **5190016855859** voor het tijdvak van: 16 september 2016 tot en met 30 juni 2021

Ik verleen u ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm (*Anguis fragilis*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Uitbreiding en wijziging 'De Berkenhorst'', gelegen in de gemeente Nunspeet aan de Stakenbergweg 60, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Actualiserend onderzoek Flora- en faunawet Berkenhorst' van oktober 2012.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevreiding tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

5190016855859

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de hoofdstukken 5, 6 en 7 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Actualiserend onderzoek Flora- en faunawet Berkenhorst' van oktober 2012 (bijlage 2 bij dit besluit) en zoals beschreven in paragraaf 5.1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Veldinventarisatie naar het voorkomen van de hazelworm rond de Berkenhorst' van mei 2016 (bijlage 3 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplanting- en overwinteringsperiode van de hazelworm. Deze lopen globaal respectievelijk van maart tot en met juni en van oktober tot en met februari. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de hazelworm.
9. U dient gedurende de werkzaamheden rasters te plaatsen in het plangebied, zodat exemplaren van de hazelworm niet binnen de afrastering kunnen komen. De afrastering dient na de werkzaamheden verwijderd te worden.
10. Het functievrij maken van het plangebied dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de hazelworm en bij voorkeur op het moment dat er nog geen jongen aanwezig zijn. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan daarvoor globaal de periode (half) april tot en met half mei worden aangehouden. Rond dit tijdstip dient dan ook gestart te worden met het afvangen. De tweede voorkeursperiode gaat uit naar september, omdat er dan juvenielen aanwezig zijn. De geschikte periode dient bepaald te worden door een deskundige op het gebied van de hazelworm.
11. Zolang het bestaande leefgebied niet functievrij is gemaakt, is het niet toegestaan werkzaamheden uit te voeren, deze te berijden, bouwrijp te maken, als opslag of als parkeerterrein te gebruiken.

Zorgplicht

Edelhert

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

12. Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de seizoenactiviteiten van het edelhert. Dit betreft de bronsttijd in de herfst (eind augustus tot en met half oktober) en het voorjaar (eind mei tot en met juni) als de herten kalveren.
13. Werkzaamheden met veel geluid of het bovengronds schieten dienen te worden opgestart buiten de periode 15 augustus tot en met eind oktober en mei tot en met juni.

Overige voorschriften

14. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
15. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

16. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
17. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
18. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 16 september 2016

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
nevens deze:

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

5 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

5.1 Maatregelen

Edelhert en hazelworm zijn soorten die in het gebied van de Berkenhorst voorkomen en zonder mitigerende en compenserende maatregelen negatief kunnen worden beïnvloed. Met de hierna voorgestelde maatregelen wordt de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd en kan ontheffing van de Flora- en faunawet worden verleend. In onderhavig hoofdstuk wordt ingegaan op deze te nemen maatregelen. Per paragraaf wordt per soort de maatregelen geschetst.

Tabel 3. Overzicht van de matig en zwaar beschermde soorten van de Flora- en faunawet rond de Berkenhorst die zonder mitigerende maatregelen nadelig worden beïnvloed.

Soort	Beschermingsniveau		Bedreiging Rode lijst	Voorkomen / Verspreiding
	Ff-wet	Hab.richtlijn		
Edelhert	Matig	Niet	Niet	Leefgebied, looproutes
Hazelworm	Zwaar	Niet	sinds 2004 niet	Leefgebied

5.2 Edelhert

Leefgebied

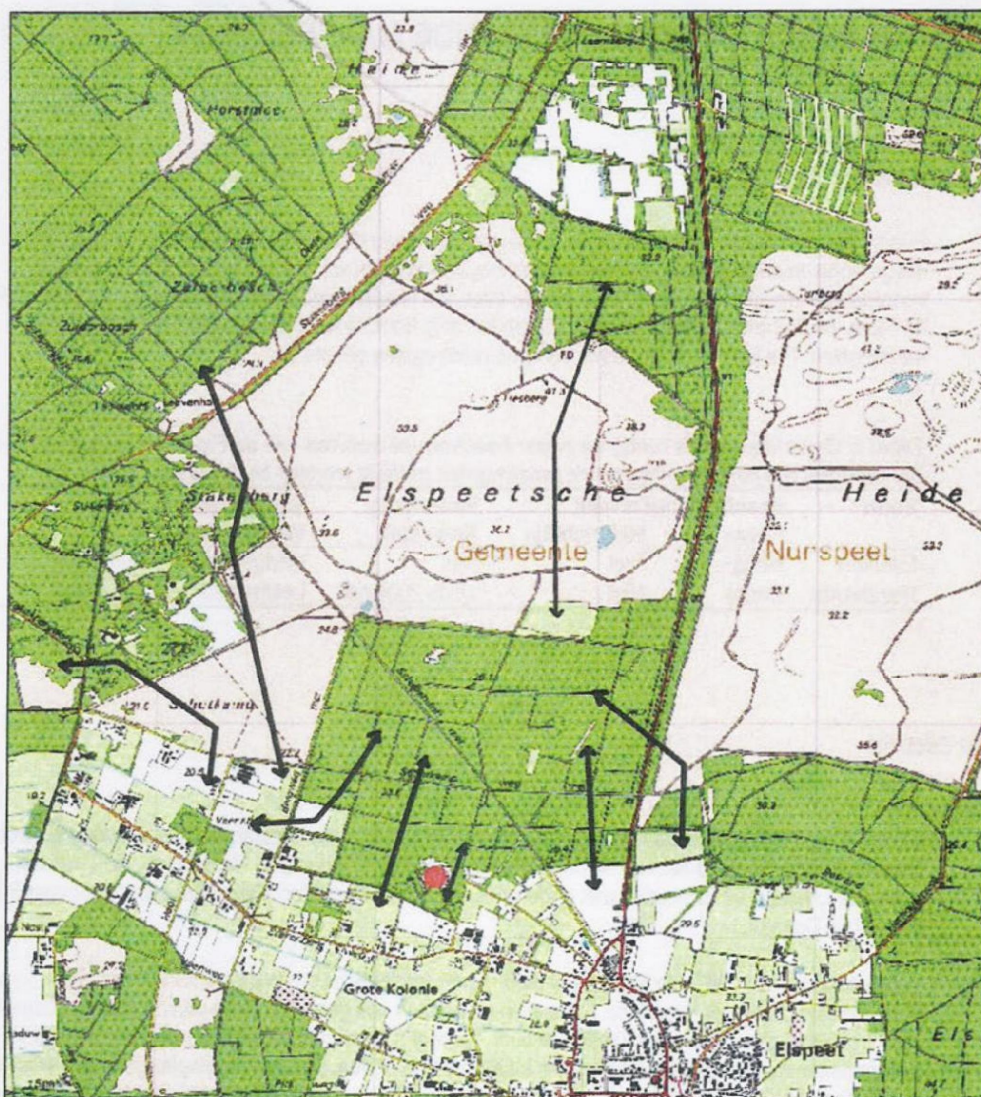
Edelhert heeft zijn leefgebied in het gehele bosgebied dat in de wandelgangen "De Schotkamp" wordt genoemd. Dit bosgebied behelst een oppervlakte van circa 170 hectare. Het grootste deel van het bosgebied bestaat uit Grove den met ondergroei van Ruwe berk. Een kleiner deel van ongeveer 30 ha bestaat uit Douglas.

In de winterperiode zullen de edelherten overdag grotendeels rusten in de dichtere en meestal jongere bosgedeelten. In de zomerperiode zullen zij om te rusten ook gebruik maken van de oudere bosgedeelten van Grove den met ondergroei van Ruwe berk. De reden hiervan is dat zij in de winter in de oudere bosgedeelten minder dekking hebben om uit het zicht te blijven. De vaste foerageergebieden waar deze edelherten gebruik van maken bevinden zich voornamelijk aan de noordzijde van het bosgebied, de "Schapenweide" en de "Stakenbergerheide". Voornamelijk de vrouwelijke dieren, kalveren en een enkel jong mannelijk hert maken van deze gebieden gebruik. De mannelijke edelherten foerageren voornamelijk op de aan de zuidzijde van "De Schotkamp" gelegen landbouwgronden.

Het gebied rond de Berkenhorst maakt onderdeel uit van het leefgebied van de edelhert, zij het dat het een zeer klein gedeelte behelst en is gesitueerd aan de zuidzijde van het bosgebied. De edelhert foerageert in het gebied rond de Berkenhorst.

Looproutes

In figuur 13 worden de looproutes van edelherten zoals bekend weergegeven. Bij de Berkenhorst is bekend dat edelherten een enkele keer ook naar de overzijde van de provinciale weg N 310, de Elspeterweg en naar het aan de overzijde van de Stakenbergweg gelegen Zuiderbos trekken. De vrouwelijke dieren zijn ook met grote regelmaat in het bosgebied te vinden aan de Noordzijde van de Stakenbergerheide, in de buurt van waar vroeger de Generaal Winkelman Kazerne gevestigd was.

Figuur 13. Looproutes Edelhart rond de (ruime) omgeving van de Berkenhorst (rode punt).

Activiteit edelherten

Over het algemeen kan gezegd worden dat de edelherten voornamelijk overdag liggen te herkauwen en te rusten. In de avond- en ochtendschemering vind de trek plaats naar de foerageer- en rustgebieden. In de bronsttijd zijn zij ook overdag actief. Het plangebied van de Berkenhorst wordt af en toe in de ochtend- en de avondschemering door het edelhert bezocht. Het edelhert gebruikt dit gebied overdag niet als plaats om te rusten en te herkauwen. De bovengrondse schietactiviteiten vindt louter op woensdagmiddagen en zaterdagmiddagen plaats en op tijdstippen waarop het edelhert geen gebruikmaakt van het plangebied. Mede gelet hierop in relatie tot de grootte van het totale leefgebied van het edelhert, brengen de in tijd en duur beperkte bovengrondse schietactiviteiten dan ook geen verstoring voor het edelhert mee.

Maatregelen

Als gevolg van de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst zal leefgebied (tijdelijk) verloren gaan en zal voor het overige leefgebied van de edelhert (tijdelijk) worden verstoord. Het gaat met name om tijdelijke verstoring gedurende de realisatiefase. Gelet op het feit dat het plangebied slechts een zeer klein deel van het totale leefgebied van de edelherten behelst en vele alternatieve looproutes resterend, wordt aan de gunstige staat van instandhouding van de edelhertenpopulatie geen afbreuk gedaan.

Om de negatieve effecten van de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst te verzachten dient bij de planning van de realisatiewerkzaamheden rekening te worden gehouden met de seizoenactiviteiten van het edelhert. Dit betreft de bronsttijd in de voorherfst (eind augustus t/m half oktober) en het voorjaar als de herten kalveren. Het kalveren vindt plaats in de periode van eind mei tot en met juni. Hinden die een kalf zetten, zonderen zich rond zeven tot veertien dagen van het roedel af om zich daar later weer bij te voegen. Het kalf heeft bij de geboorte een gevlekte vacht. Deze dient ter camouflage: de eerste twee weken zal de moeder haar kalf vaak alleen laten, om enkel terug te keren om het jong te laten zogen. Gedurende deze tijd drukt het jong zich tegen de grond, verscholen in hoog gras of tussen het struikgewas. Mei en juni zijn derhalve eveneens kritieke perioden. Werkzaamheden met veel geluid of het bovengrond schieten dienen derhalve te worden opgestart buiten de periode 15 augustus t/m eind oktober en mei t/m juni. De uitvoering van de werkzaamheden dient bij voorkeur onder ecologische begeleiding plaats te vinden.

5.3 Hazelworm

Als gevolg van de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst zal tijdelijk leefgebied verloren gaan. Om de negatieve effecten te verzachten en het risico op het tijdens de aanlegwerkzaamheden per ongeluk doden en verwonden van de hazelworm te voorkomen, worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- In september wordt het plangebied uitgerasterd. Het raster zal bestaan uit worteldoek dat circa 20 centimeter ingegraven wordt en circa 50 centimeter hoog met paaltjes rond het gebied wordt geplaatst. Het raster voorkomt herkolonisatie van dieren van buiten het uitgerasterde gebied.
- Nadat de afscheiding is aangebracht, worden tapijttegels binnen de omrastering gelegd om de aanwezige dieren mee weg te vangen in verschillende vangronden (de dieren hebben de neiging hieronder te kruipen). De dieren worden buiten het raster in de directe omgeving van het plangebied teruggeplaatst.
- Een tijdelijke (extra) barrière wordt op de in- en uitrit voor vrachtauto's geplaatst. Dagelijks na afloop van de werkzaamheden sluit deze barrière het raster hermetisch af, zodat gedurende de avond en nacht geen dieren binnen de afrastering kunnen komen. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverwacht toch nog dieren binnen het raster aanwezig blijken te zijn, dan worden (onder ecologische begeleiding) deze exemplaren gevangen en alsnog in veiligheid gebracht. Dit zal zodanig gebeuren dat de stress voor de dieren tot een minimum beperkt blijft.
- Zodra na het wegvangen de indruk ontstaat dat er géén hazelwormen meer binnen de omrastering aanwezig zijn, wordt het plangeschikt ongeschikt gemaakt voor de hazelworm door het kort te maaien en boomopslag, structuren en dergelijke te verwijderen. Het terrein blijft hermetisch ingerasterd en afgesloten voor hazelwormen. Vervolgens wordt circa half oktober gestart met de daadwerkelijke werkzaamheden, welke naar verwachting binnen een jaar kunnen zijn gerealiseerd.
- Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de seizoenactiviteiten van de hazelworm, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, overwintering) te voorkomen. De voortplanting- en overwinteringsperiode van de hazelworm loopt globaal van maart tot en met augustus, respectievelijk oktober tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weeromstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn.
- Het is daarnaast van belang dat er een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.

5.4 Vereisten ontheffingverlening

Voor het edelhert geldt dat ontheffing op grond van de Flora- en faunawet kan worden verleend, als aan de gunstige staat van instandhouding geen afbreuk wordt gedaan. Voor de hazelworm geldt dat deze soort niet wordt genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn, maar wel is genoemd op bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Voor de hazelworm geldt daardoor het strikte beschermingsregime. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang. Aan deze voorwaarden van ontheffingverlening wordt in dit geval voldaan.

Ad 1. Belang

Met de voorgenomen uitbreiding en wijziging van de Berkenhorst wordt het belang van de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling gediend (artikel 2 lid 3 onder j van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten). Voor het voortbestaan van de Berkenhorst is het noodzakelijk dat de voorgenomen uitbreiding en wijziging wordt gerealiseerd. In de loop van haar 65 jarig bestaan is de Berkenhorst het bekendste en meest gerenommeerde jachtschietcentrum van Nederland geworden, waar de jagers en sportschutters hun schietvaardigheid in diverse disciplines kunnen beoefenen. De banen, de schietdisciplines, de doelen, etc. zijn hoofdzakelijk afgestemd op de jager-schutter, met daarnaast de mogelijkheid dat ook sportschutters hun schietvaardigheid kunnen beoefenen en verbeteren. Evenwel kampt de Berkenhorst thans met enerzijds een capaciteitsprobleem nu vanaf 2005 enkel nog op een kleine ondergrondse baan en één wat langere ondergrondse baan kan worden geschoten en anderzijds kunnen zij thans niet voldoen aan de huidige wensen en eisen van deze tijd die sportschutters en jagers stellen aan een schietinrichting. Binnen de huidige inrichting kan de Berkenhorst thans niet voorzien in alle gewenste disciplines, waardoor de Berkenhorst haar bestaansrecht dreigt te verliezen; het ledenaantal is sinds 2005 ook teruggelopen. Middels de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de inrichting wordt voorzien in een qua techniek hoogwaardige schietinrichting waarbinnen alle gewenste disciplines kunnen worden beoefend, en waarbij in de inrichting en ontwikkeling van de Berkenhorst ook ten volle rekening wordt gehouden met de binnen de inrichting en ver daarbuiten aanwezige flora en fauna.

Ad 2. Geen andere bevredigende oplossing

Voor het project is geen andere bevredigende oplossing aanwezig. De Berkenhorst bestaat al zeer lang en is sinds decennia op de huidige locatie gevestigd. Er is aldus sprake van een bestaand jachtschietcentrum. Binnen de Berkenhorst zijn alle voorzieningen al aanwezig voor het jacht-schieten. De Berkenhorst heeft geen andere locatie en de noodzakelijke middelen tot haar beschikking om het jachtschietcentrum naar een andere locatie te verplaatsen. De huidige locatie is zo gekozen en ingericht dat de overlast van de activiteiten tot een minimum worden beperkt.

Ad 3. Gunstige staat van instandhouding.

De staat van het edelhert en de hazelworm is gunstig. Het betreffen geen soorten die op de Rode lijst van bedreigde diersoorten voorkomen. Tot 2004 kwam de hazelworm (maar bijvoorbeeld ook de das) wel voor op deze lijst, maar sindsdien zijn de aantallen van deze soort toegenomen c.q. stabiel. De voorgenomen uitbreiding en wijziging van de Berkenhorst leidt er ook niet toe dat aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten afbreuk wordt gedaan. De effecten doen zich immers met name voor in de aanleg- en in veel mindere mate in de gebruiksfase. Voorts worden er maatregelen getroffen waarmee de negatieve effecten worden voorkomen dan wel verzacht. Voor de hazelworm en het edelhert geldt dat het plangebied van de Berkenhorst slechts een zeer klein deel van hun totale leefgebied vormt. Voldoende leefgebied (c.q. foerageergebied en looproutes) blijven beschikbaar.

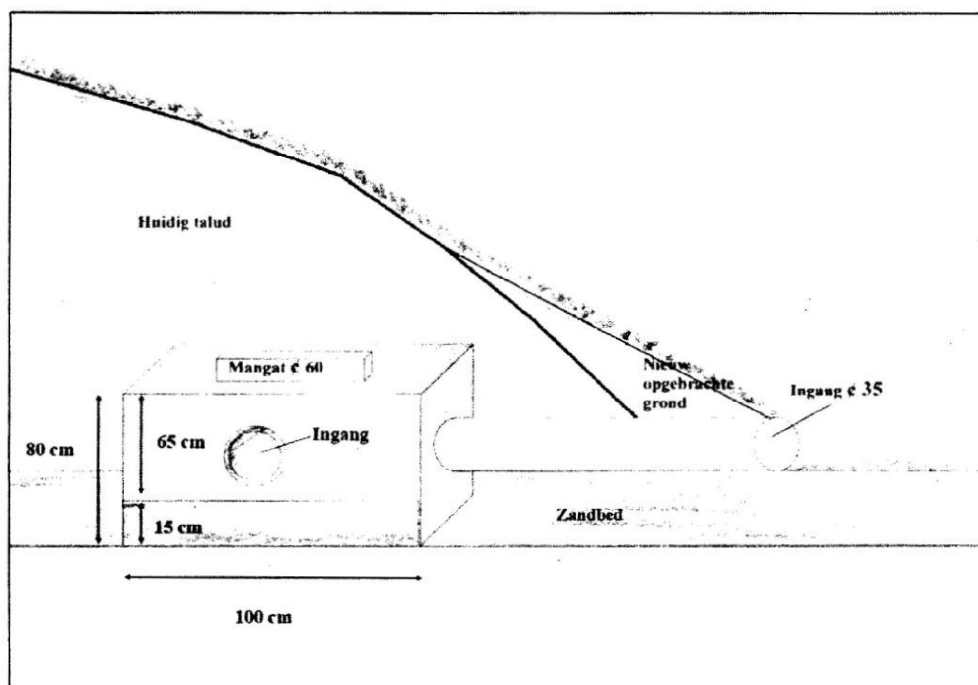
6 VRIJWILLIGE MAATREGELEN TER VERSTERKING LEEFGEBIED DAS

Door de realisatie van de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst zal de noordelijke bijburcht worden beïnvloed. Geconstateerd is dat deze bijburcht thans is vervallen en niet meer in gebruik is door de das. De bijburcht valt daardoor niet aan te merken als een vaste rust- en verblijfplaats van de das (zie paragraaf 4.2) die valt onder het beschermingsregime neergelegd in artikel 11 Flora- en faunawet.

Gelet op het ecologisch gedrag van de das is het evenwel mogelijk dat de das over een aantal jaren deze bijburcht weer in gebruik zou nemen. Vervallen burchten kunnen door de das weer worden uitgegraven.

Gelet op de aanwezigheid van de hoofdburcht ten noorden van de inrichting van de Berkenhorst, wenst de Berkenhorst om deze reden het leefgebied van de dassenpopulatie te versterken en te integreren in haar voorgenomen inrichtingsplannen. Na een verkenning van de mogelijkheden hiertoe, is besloten om enkele verblijfplaatsen voor de das te realiseren. Een tweetal kunstburchten zullen daarvoor worden gerealiseerd. De kunstburchten worden gesitueerd in de aan te leggen geluidswal aan de noordzijde van de Berkenhorst richting de hoofdburcht.

Een kunstburcht (zie figuur 12) betreft een vierkante betonnen box en een inlooppijp die in de geluidswal zal worden ingegraven. In de box zitten meerdere openingen van waaruit een das zelf nieuwe gangen kan graven (voorwaarde is dat de grond rondom de box sterk verdicht wordt om instorting te voorkomen). Verder is het van belang dat in de kunstburcht hooi wordt ingebracht.

Figuur 12. Dwarsdoorsnede kunstburcht das.

Verdere maatregelen

De kunstburchten worden gerealiseerd voordat werkzaamheden in een zone van 20 meter rond de bijburcht worden uitgevoerd. Het gebruik van de burchten, bijburchten en kunstburchten zal worden gemonitord om de effectiviteit van de vrijwillige maatregel te kunnen beoordelen. De uitvoering van de werkzaamheden zal ook onder ecologische begeleiding plaats vinden.

7 SAMENVATTENDE CONCLUSIE

In november 2010 is van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voor de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst een positieve afwijzing ontvangen. Nu de Flora- en faunawet niet wordt overtreden, acht de Minister een ontheffing niet nodig. Een tegen het besluit van 4 november 2010 ingediend bezwaar is door de Minister op 6 januari 2012 ongegrond verklaard. In het onderhavige onderzoek is de voorgenomen wijziging en uitbreiding van de Berkenhorst opnieuw aan de Flora- en faunawet getoetst. Daartoe is uit zorgvuldigheidsoverwegingen overgegaan. In het onderzoek is uitgegaan van de meest actuele ecologische informatie (uitvoerig veldonderzoek in 2011).

Binnen en direct grenzend aan de Berkenhorst leven dassen, edelherten en hazelwormen en er foerageren vleermuizen en eekhoorns. Als gevolg van de voorgenomen uitbreiding en wijziging van de Berkenhorst zouden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden voor wat betreft het edelhert en de hazelworm. Gelet hierop zijn in dit rapport diverse maatregelen voorgesteld die ertoe leiden dat de negatieve effecten zoveel mogelijk worden voorkomen c.q. verzacht en tot doel hebben dat aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten geen afbreuk wordt gedaan. Samengevat behelzen de maatregelen het volgende:

- het gebied moet worden uitgerasterd ten behoeve van de hazelworm en de aanwezige dieren moeten worden verplaatst;
- de realisatiewerkzaamheden dienen te worden gestart buiten de kritieke periode van deze soorten en dienen zoveel mogelijk buiten de kritieke periode plaats te vinden;
- de realisatiewerkzaamheden dienen onder ecologische begeleiding plaats te vinden.

Voorts worden er op vrijwillige basis door de Berkenhorst enkele maatregelen getroffen ter versterking van het leefgebied van de das. Deze maatregelen behelzen het volgende:

- er worden twee kunstburchten voor de das gerealiseerd in de geluidswal;
- het gebruik van de burchten, bijburchten en kunstburchten zal worden gemonitord om de effectiviteit van de maatregelen te beoordelen;
- de uitvoering van de werkzaamheden zal onder ecologische begeleiding plaats vinden.

Op vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis) en eekhoorn worden geen effecten voorzien, die leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Zo zijn binnen en in de nabijheid van het plangebied van de Berkenhorst geen vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorns en vleermuizen aangetroffen. Weliswaar vormt het plangebied foerageergebied van deze soorten, maar van met vaste rust- en verblijfplaatsen samenvallend foerageergebied is geen sprake. Overigens is gedurende de aanleg- en gebruiksfase voldoende foerageergebied voor deze soorten aanwezig.

In het effectgebied bevinden zich geen nestplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Op grotere afstand, in het dorp, leven wel huismussen die er vaste rust- en verblijfplaatsen hebben. Als gevolg van de afstand tussen deze verblijfplaatsen en het plangebied van de Berkenhorst en vanwege de weinig verstoring gevoeligheid van de huismus worden op de huismus geen effecten voorzien. In verband met het voorkomen van algemene broedvogels is het noodzakelijk dat rekening wordt gehouden met het broedseizoen, in die zin dat de aanlegwerkzaamheden en ingebruikname van de gewijzigde schietinrichting wordt gestart buiten het broedseizoen.

Aangezien voor het edelhert (artikel 11 (verstoren vaste rustplaats) Flora – en faunawet) en de hazelworm (artikel 9 (vangen, bemachtigen, opsporen) en artikel 11 (beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen, verstoren en verontrusten vasten nestplaatsen) Flora- en faunawet) ontheffing benodigd is, is voor wat betreft deze diersoorten beoordeeld of aan de gunstige staat van instandhouding geen afbreuk wordt gedaan. Voor de hazelworm is tevens beoordeeld of sprake is van een in of bij de wet genoemd belang op grond waarvan ontheffing kan worden verleend en of er een andere bevredigende oplossing bestaat. In

dit geval kan ontheffing worden verleend met het oog op het belang van de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Voorts is geconstateerd dat voor de voorgenomen uitbreiding en wijziging van de Berkenhorst, die reeds decennia op deze locatie is gevestigd en aldaar wordt gebruikt en die geen mogelijkheid heeft tot hervestiging van het jachtschietcentrum op een andere locatie, geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Aan de voorwaarden voor ontheffingverlening wordt dan ook voldaan.

5 CONCLUSIES

In dit hoofdstuk wordt nader inzicht geboden in de ingreep, voorgestelde mitigerende maatregelen en relevante overige informatie gegeven gelet op het toetsingskader van belang voor de ingediende aanvraag om ontheffing.

5.1 Ingreep en mitigerende maatregelen

Zoals reeds kort aangegeven in de inleiding is de Berkenhorst voornemens om het bestaande schietcentrum De Berkenhorst uit te breiden. Het gaat – meer specifiek – om de volgende uitbreidingsplannen:

- de bestaande ondergrondse schietbaan (schietbaan 2) wordt uitgebreid met een extra schietbaan, direct aansluitend gesitueerd ten oosten van de bestaande schietbaan. Voorts wordt direct en aansluitend aan de noordzijde van de bestaande schietbaan 2 een ondergrondse schietbioscoop toegevoegd (zie tekening FF-03, opgenomen in bijlage 3).
- Aan de drie bestaande bovengrondse schietbanen (dit betreffen van west naar oost de banen 3, 4 en 5) worden drieabri's (zijnde overdekte en ten behoeve van geluid geïsoleerde schuttersplaatsen) gerealiseerd (zie tekening FF-03, opgenomen in bijlage 3).
- In het verlengde van de drie bestaande schietbanen worden aan de oost- en westzijde van elke baan een geluidswal (bestaande uit een hoop zand) met daarop een geluidsscherm geplaatst. Op tekening FF-30, ook opgenomen in bijlage 1, zijn dwarsdoorsneden toegevoegd van de verschillende bovengrondse schietbanen. Baan 3 en 4 liggen iets verdiept. Baan 5 ligt gelijk met het maaiveld.
- Aan de noordzijde van elk van de drie bovengrondse schietbanen 3, 4 en 5 wordt een kogelvanger geplaatst, welke bestaat uit een hoop zand.

Ter zijde, na realisatie zullen de bovengrondse schietbanen voor maximaal 9 uren per week in gebruik zijn.

Mede gelet op de bevindingen neergelegd in hoofdstuk 4 uit dit rapport en het aan de aanvraag om ontheffing ten grondslag liggende onderzoek uit 2012 en de adviesbrief d.d. 19 maart 2015 met onderwerp: "Beantwoording verzoek aanvulling Vvwb Wabo Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst", is het plangebied grotendeels aan te merken als leefgebied voor Hazelworm. Dit leefgebied strekt zich uit over gehele Veluwe). In het gebied waar de reeds bestaande schietbanen zijn gesitueerd en de werkzaamheden zijn voorzien, vinden in de huidige situatie reeds veel menselijke activiteiten plaats. Dit gebied is mede als gevolg van vergrassing en verbraming te classificeren als marginaal (secundair) leefgebied voor Hazelworm. Het gebied is ook voor een groot deel beschaduwed en daardoor minder geschikt.

Het is feitelijk niet mogelijk de uitbreidingsplannen te realiseren zonder grondroerende werkzaamheden te verrichten. Wel dient een werkwijze te worden gekozen die erop gericht is om te garanderen dat zorgvuldig wordt gehandeld en schade aan exemplaren van de Hazelworm wordt voorkomen. Om de negatieve effecten te verzachten en het risico op het tijdens de aanlegwerkzaamheden per ongeluk doden en verwonden van de hazelworm te voorkomen zal de hiernavolgende werkwijze worden gehanteerd. Zie daartoe eveneens mijn adviesbrief d.d. 19 maart 2015 met onderwerp: "Beantwoording verzoek aanvulling Vvwb Wabo Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst". Mede gelet op de thans verrichte inventarisatie en beoordeling van het inrichtingsterrein (niet gewijzigd) is de inhoud qua beoordeling en werkwijze neergelegd in die brief niet gewijzigd:

- In september wordt het plangebied uitgerasterd. Het raster zal bestaan uit worteldoek dat circa 20 centimeter ingegraven wordt en circa 50 centimeter hoog met paaltjes rond het gebied wordt geplaatst. Het raster voorkomt herkolonisatie van dieren van buiten het uitgerasterde gebied. De reden om te starten in september houdt ermee verband om verstoring in de meest kwetsbare

perioden (voortplanting, overwintering) te voorkomen. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus. Pas na deze periode wordt met uitgerastering van het plangebied gestart.

Het ruimtebeslag benodigd om de uitbreidingen zoals hiervoor beschreven te realiseren is gelijk aan de gecultiveerde gronden van de schietbanen van de Berkenhorst met een werkruimte daaromheen van ongeveer 2 meter. Deze werkruimte is aangegeven op tekening FF-02, opgenomen in bijlage 2 (zie ook bijlage 2 van onderhavig rapport) behorende bij deze brief. De totale omvang bedraagt ca. 30.000 m². Op de weergegeven begrenzing wordt het raster geplaatst.

- Nadat de afscheiding is aangebracht, worden tapijttegels binnen de omrastering gelegd om de aanwezige dieren mee weg te vangen in verschillende vanggronden (de dieren hebben de neiging hieronder te kruipen). De dieren worden buiten het raster in de directe omgeving van het plangebied teruggeplaatst.
- Een tijdelijke (extra) barrière wordt op de in- en uitrit voor vrachtauto's geplaatst. Dagelijks na afloop van de werkzaamheden sluit deze barrière het raster hermetisch af, zodat gedurende de avond en nacht geen dieren binnen de afrastering kunnen komen. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverwacht toch nog dieren binnen het raster aanwezig blijken te zijn, dan worden (onder ecologische begeleiding) deze exemplaren gevangen en alsnog in veiligheid gebracht. Dit zal zodanig gebeuren dat de stress voor de dieren tot een minimum beperkt blijft.
- Zodra na het wegvangen de indruk ontstaat dat er géén hazelwormen meer binnen de omrastering aanwezig zijn, wordt het projectgebied ongeschikt gemaakt voor de hazelworm door het kort te maaien en boomopslag, structuren en dergelijke te verwijderen. Het terrein blijft hermetisch ingerasterd en afgesloten voor hazelwormen. Vervolgens wordt circa half oktober gestart met de daadwerkelijke werkzaamheden.
- Na de realisatiewerkzaamheden (van maximaal 2 jaar) wordt alle afrastering weggehaald.
- Bij het starten en uitvoeren van de werkzaamheden wordt bij de planning (zoals hiervoor verwoord) rekening gehouden met de seizoenactiviteiten van de hazelworm, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, overwintering) te voorkomen.
- Het is daarnaast van belang dat er een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld en beschikbaar is met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.
- Na de realisatie zullen de aarden wallen langs en achter de banen (de geluidswallen) een speciale natuurfunctie krijgen. Deze zullen dan ook niet worden ingeplant maar dienen zo natuurlijk mogelijk begroeid te raken met in het (Veluwe)gebied voorkomende natuurlijke vegetatie en daarmee qua begroeiing aansluiten op de rest van de Veluwe. Mogelijk gaan konijnen in de wallen huizen, waardoor deze hollen ook een functie kunnen krijgen voor de hazelworm.
- Ter versterking van het leefgebied van de hazelworm zullen aan de buitenzijde van geluidswallen/-schermen en aan de achterzijde van de kogelvangers stobben worden gelegd. Hierdoor wordt er direct dekking geboden aan de hazelworm, waardoor het projectgebied direct functioneel wordt na de realisatie. Op tekening FF-30 (bijlage 3) is de positie van de stobben aangegeven bij de geluidswallen. Aanvullend op deze locaties worden aldus eveneens stobben geplaatst aan de buitenzijde van de aarden wallen aan de noordzijde van de bovengrondse banen. Na realisatie van de werkzaamheden is het gehele werkgebied weer toegankelijk en beschikbaar voor de hazelworm.

5.2 Toetsingskader: gunstige staat van instandhouding, belangen en geen andere bevredigende oplossing

Voor wat betreft de hazelworm is, ook gelet op de maatregelen beschreven in paragraaf 5.1, uitsluitend in verband met de grondroerende werkzaamheden tijdens de realisatiefase van de hiervoor genoemde uitbreidingsplannen een ontheffing als bedoeld in artikel 75 Ffw voor deze soort benodigd. Dan bestaat het risico dat tijdelijk leefgebied verloren zal gaan (artikel 11 Ffw) en dat de hazelworm wordt gedood of verwond (artikel 9 Ffw). De oppervlakte van het leefgebied dat tijdelijk verloren gaat is gelijk aan het werkgebied (zie paragraaf 5.1: 30.000 m²). Na realisatie van de plannen, zie ook het Actualiserend

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2016/0090
Project Uitbreiding en wijziging 'De Berkenhorst'
Ontheffingsperiode 16 september 2016 tot en met 30 juni 2016
Naam Nationaal Jachtschietcentrum Berkenhorst
Adres Stakenbergweg 60
Woonplaats 8075 RA ELSPEET

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden
Telefoonnummer (vast)
Telefoonnummer (mobiel)
Locatie(s) werkzaamheden
.....
.....
.....
Datum start werkzaamheden
Overzicht planning werkzaamheden
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland!**

Retouradres

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Fax: 070-3786139
Email : ffwet@rvo.nl